23 Σεπτεμβρίου 2014

Πνεύμα υπομονής χάρισαί μοι…

/ Γενικά Θέματα / Ορθόδοξη πίστη

Το τρίτο κατά σειρά θετικό αίτημα στην περιεκτικότατη ευχή του οσίου Εφραίμ του Σύρου είναι αυτό «Πνεῦμα ὑπομονῆς χάρισαί μοι, τῷ σῷ δούλῳ». Χάρισμα υπομονής.

Τι είναι η υπομονή; Βεβαίως η υπομονή δεν είναι όπως ισχυρίζονται ορισμένοι κάποια στωική απάθεια που κάνει τον άνθρωπο αναίσθητο στις παρουσιαζόμενες δυσκολίες. Τουναντίον, όπως το γνωρίζουμε όλοι, πρόκειται για την εσωτερική εκείνη δύναμη, η οποία τον ικανώνει να έχει εγκαρτέρηση στις δυσκολίες, τις αντιξοότητες, στις ασθένειες, τη φτώχεια, τις στερήσεις, τους θανάτους… Είναι δύναμη που ικανώνει τον άνθρωπο να δείχνει ανοχή στα ελαττώματα και αδυναμίες, στις αντιδράσεις του άλλου. Ο άνθρωπος που είναι υπομονετικός δε βιάζεται, δε δυσανασχετεί, δεν αγωνιά και δεν αντιδρά. Τουναντίον, διαθέτει ανδρεία, ηρωισμό, μεγαλοψυχία. Προσόντα αυτά με τα οποία γινόμαστε ανθεκτικοί και δυνατοί, νικητές και θριαμβευτές στον αγώνα της ζωής. Εάν λάβει κανείς υπ’ όψη του ότι εμπόδια και δυσκολίες υπάρχουν πάντοτε στην εκπλήρωση των καθημερινών καθηκόντων της ζωή μας, αλλά ιδιαιτέρως και σε έκτακτα και κρίσιμα περιστατικά γίνεται φανερό πόσο αναγκαία και απαραίτητη είναι για όλους μας η αρετή της υπομονής.

Στα καθημερινά καθήκοντα. Των γονέων επί παραδείγματι, του πατέρα και της μητέρας. Πόση υπομονή χρειάζεται να έχουν οι γονείς για την ανατροφή, την αγωγή των παιδιών τους! Πόση ανοχή οφείλουν να διαθέτουν έως ότου τα παιδιά

ωριμάσουν! Αλλά και αυτά τα παιδιά, οι μαθητές, οι φοιτητές, πόση υπομονή χρειάζονται στις σπουδές του ή στην εκμάθηση τέχνης! Το ίδιο από υπομονή έχει ανάγκη ο οποιοσδήποτε αγωνιστής της ζωής, ο εργάτης, ο υπάλληλος, ο προϊστάμενος, ο ιατρός, ο εκπαιδευτικός, ο δικαστής, ο κληρικός. Υπομονή στα καθημερινά μας έργα και καθήκοντα αλλά και στα έκτακτα και απροσδόκητα και κρίσιμα, τα οποία δε λείπουν από τη ζωή του ανθρώπου. Και είναι αυτά ασθένειες ποικίλες, πολλές φορές μακροχρόνιες και οδυνηρές, κάποτε και ανίατες, πένθη βαρύτατα, αποτυχίες διάφορες, ανέχειες… ή ακόμα και των παιδιών η απείθεια και το παραστράτημα. Ο άνθρωπος. ο οποίος στις περιστάσεις αυτές δε διαθέτει υπομονή, αγωνιά, αναστατώνεται, γογγύζει, συντρίβεται… Κατάσταση αυτή θλιβερή για την οποία ο σοφός της Παλαιάς Διαθήκης ελεεινολογεί τον άνθρωπο και λέει «οὐαί ὑμῖν τοῖς απολωλεκόσι τήν ὑπομονήν»(Σ.Σειρ. β’14). Αλίμονο δηλαδή σε σας, σε όσους πάνω στις δυσκολίες της ζωής χάνετε την υπομονή σας.

Ας σημειωθεί ακόμα ότι η αρετή της υπομονής είναι απαραίτητη και στον πνευματικό αγώνα του Χριστιανού, στον πνευματικό του καταρτισμό και αγιασμό. Ποθεί ειλικρινώς τον αγιασμό του ο πιστός. Γνωρίζει πού πρέπει να φτάσει ο «κατ’ εἰκόναν» Θεού πλασθείς άνθρωπος, να γίνει δηλαδή ομοίωμα του Θεού. Καθώς όμως βλέπει στον εαυτό του ελαττώματα και κακίες, πάθη ίσως ισχυρά να τον βασανίζουν, είναι κίνδυνος να απογοητευτεί. Εδώ ακριβώς χρειάζεται μαζί με τη θερμή πίστη και η υπομονή. Η συνεχής εν υπομονή προσπάθεια. Ακριβώς γι’ αυτή την εν υπομονή προσπάθεια μας προτρέπει ο απόστολος Παύλος και λέει «δι’ ὑπομονής τρέχομεν τόν προκείμενον ὑμῖν ἀγῶνα» (Εβρ. ιβ’1). Με υπομονή να τρέχουμε τον πνευματικό αγώνα που προβάλλει εμπρός μας. Και ότι αυτή η υπομονή θα έχει αποτέλεσμα την «δοκιμήν» (Ρωμ. ε’ 4). Θα μας κάνει δηλαδή δοκιμότερους, αγνότερους, όπως κάνει αγνό το χρυσό η φωτιά. Και τελικώς της υπομονής το κέρδος θα είναι η αμοιβή στον ουρανό. «Ὑπομονῆς ἔχετε χρείαν ἵνα τό θέλημα του Θεού ποιήσαντες κομίσησθε τήν ἐπαγγελίαν» (Εβρ. ι’36). Σχολιάζει ο ιερός Χρυσόστομος το χωρίο αυτό και σημειώνει: «Κατ’ αυτό τον τρόπο μας παρακινεί ο θείος Απόστολος όπως θα προέτρεπε έναν αθλητή ο οποίος αγωνιζόμενος για να στεφανωθεί σε μπορεί να υπομείνει τον ιδρώτα και τη δίψα». Με τον τρόπο αυτό δε θα αποκάμουμε και δε θα λιποψυχούμε, αλλά με υπομονή θα αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες του αγώνα και με επιμονή θα αντιστεκόμαστε στους πειρασμούς που θα παρουσιάζονται.

Νομίζουμε ότι δι’ όλων αυτών αποδεικνύεται πόσο σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής απαραίτητη είναι η αρετή της υπομονής. Άλλωστε και η πείρα του καθενός, αρνητική ή θετική το αποδεικνύει. Πρέπει όμως να ομολογήσουμε ότι είναι και αρετή δύσκολη, εφόσον έχουμε να παλέψουμε όχι μόνο με τον πονηρό και αντίδικο διάβολο, αλλά και με αυτό τον βιαστικό και ανυπόμονο και αδύνατο εαυτό μας. Ας

τη ζητήσουμε όμως από τον Κύριο. Εκείνος να μας τη χαρίσει ως δικό του θεϊκό δώρημα. Εκείνος άλλωστε την έδειξε στη ζωή του. Υπέμεινε τις κακίες και του φθόνους, τις πονηρίες και τις αντιδράσεις των ανθρώπων, όπως επίσης και τις αδυναμίες των Μαθητών Του. Η υπομονή του έφτασε μέχρι θυσίας του Εαυτού του υπέρ εκείνων οι οποίοι Τον συκοφάντησαν και Τον σταύρωσαν. Εκείνος την υπέδειξε και σε μας ως αρετή απαραίτητη για τη σωτηρία μας, όταν έλεγε: «ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος (=μέχρι τέλους), οὗτος σωθήσεται» (Ματθ. ι’22).

Θα κλείσουμε το κεφάλαιο αυτό με του ιερού Χρυσοστόμου την ωραία σχετική περικοπή: «Καμία αρετή δε μπορεί να παραβληθεί με την υπομονή. Αυτή είναι η βασίλισσα των αρετών, το θεμέλιο των ανδραγαθημάτων, δηλαδή των γενναίων πράξεων, το ακύμαντο λιμάνι, η ειρήνη στον καιρό του πολέμου, η γαλήνη μέσα στην τρικυμία, η ασφάλεια στα κακόβουλα σχέδια των εχθρών». Και τα έγραφε αυτά ο ιερός Πατήρ εξαιτίας προσωπικής του πείρας, μάλιστα δε κατά την μακρά και επώδυνο περίοδο της εξορίας του.

Λοιπόν, «Κύριε καί Δέσποτα τῆς ζωῆς μου… πνεῦμα… ὑπομονῆς… χάρισαί μοι τῷ σῷ δούλῳ…».

Απόσπασμα από το βιβλίο “Του Οσίου η ευχή”
του αρχ. Θεοδώρου Μπεράτη

Πηγή: agiosdimitrioskouvaras.blogspot.gr